

ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ "НЕОФИТ РИАСКИ" С. ДЕРМАНЦИ ОБЩ.
ЛУКОВИТ, ОБА. ЛОВЕЧ Email: dermanci06@mail.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

Петя Кръстева

ДИРЕКТОР ОБУ „Неофит РИАСКИ“

ПРОГРАМА

ЗА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

за учебната 2022/2023 година

Настоящата програма е приета на заседание на педагогическия съвет с протокол № / **6.10.2022** г. и е утвърдена със Заповед на директора № **293/78/18.10.2022** г.

ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПРОГРАМАТА

Училищната политика за гражданското, здравно, екологичното и интеркултурното образование се отразява в настоящата програма.

С тази програма се определят начините и формите на осъществяване на гражданското, здравно, екологичното и интеркултурното образование в училището. Интерирането на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществява чрез ориентирание на обучението на общообразователните предмети към придобиване на ключови компетентности.

В ОБУ „Неофит Рилски“ с. Дermanци гражданското, здравно, екологичното и интеркултурното образование се осъществяват в Часа на класа, чрез формите на ученическото самоуправление, в рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие по реда и при условията на държавния образователен стандарт за приобщаващото образование, в извънкласни форми и в дейностите по интереси.

Програмата предлага възможности на учителите при заместване на отсъстващ учител, когато не са специалности по преподавания предмет да ангажира вниманието на учениците по тема от здравно, екологичното и интеркултурното образование в учебния час, определено със заповед на директора за всеки конкретен случай.

Програмата е разработена на основание приети с Наредба 13 Държавен образователен стандарт за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование. Наредбата определя:

1. същността и целите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;
2. начините и формите за осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;
3. рамковите изисквания за резултатите от обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование;
4. институционалните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

I. ПРИОРИТЕТИ

1. Формирането на гражданското общество е свързано със знания за устройството на демократичното общество,

**ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ "НЕОФИТ РИЛСКИ" С. ДЕРМАНЦИ ОБЩ.
ЛУКОВИТ, ОБА. ЛОВЕЧ Email: detmanci06@mail.bg**

- за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.
- Развиване на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и начин на живот.
- Формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.
- Усвояване на знания за културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

II. ЦЕЛИ

- Да разбира и отговаря общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права, участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен, създателен и ефективен за себе си и за обществото начин и да възпитава в демократичните ценности;
- Да познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глобализацията се свят;
- Да зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, признава правото и ценността на различието, приема равнопоставеността на всички в общото социално пространство;
- Да осъзнава и цени своята културна идентичност;
- Да взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;
- Да изразява обосновано и критично гражданската си позиция;
- Да взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си;
- Да носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора;
- Да подбира информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните;

**ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ "НЕОФИТ РИЛСКИ" С. ДЕРМАНЦИ ОБЩ.
АУКОВИТ, ОБА. ЛОВЕЧ Email: dermanci06@mail.bg**

10. Да познава и спазва нормите за екологична култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда;
11. Да познава механизмите на публичните институции и гражданското общество за прилагане на споделена отговорност за опазване на околната среда и проявява готовност за участие в тях;
12. Да умее да прави връзки между отделни сфери на обществения живот и да разбира причините за социалните неравенства, екологичните и глобалните предизвикателства.

III. ЗАДАЧИ

1. Изграждане на култура на поведение в ученическата общност и готовност за участие в общоучилищния живот.
2. Изграждане на здравна и екологична култура.
3. Свободен и самостоятелен избор на професионален път на развитие и реализация.
4. Изграждане на национално самочувствие и отговорност у учениците, възпитание на инициативност и подготовка за пълноценен живот.
5. Противдействие на агресивността, насилието и тормоза.

IV. НАЧИНИ НА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. В процеса на придобиването на всички видове училищна подготовка;
2. В часа на класа;
3. Чрез ученическото самоуправление;
4. В заниманията по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден;
5. В рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие;
6. Училищна програма „Без свободен час в училище“;
7. Интегрирано по учебни предмети;
8. В дейностите по проекти.

ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ "НЕОФИТ РИАСКИ" С. ДЕРМАНЦИ ОБЩ.

ЛУКОВИТ, ОБД. ЛОВЕЧ Email: dermanci06@mail.bg

V. УЧИЛИЩНИ ПОЛИТИКИ ЗА ПОДКРЕПА НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. ВЪЗПИТАВАНЕ НА НАВИЦИ ЗА ОТДАВАНЕ НА ПОЧИТ И ИЗРАЗ НА НАЦИОНАЛНОТО САМОСЪЗНАНИЕ

- ✓ Всички училищни тържества започват с химна на Р България, посрещане на училищното знаме;
- ✓ Издигане на националния флаг на 15 септември;
- ✓ Определяне на знаменосец и две асистентки, ученици от 6 клас, показали отлични резултати в образователно-възпитателния процес;
- ✓ Официално раздаване на удостоверение за завършен първи клас, удостоверението за завършен начален етап на основната степен, свидетелството за основно образование, Удостоверенията за завършен Първи гимназиален етап;
- ✓ Награждаване на отличили се ученици и учители;
- ✓ Честването на националният празник, на официалните празници, на дните на национални герои и будители, на празника на патрона на училището;
- ✓ включване в Деня на самоуправлението на 09.05. – Ден на Европа.

2. ПОДКРЕПА НА ИНИЦИАТИВНОСТТА И УЧАСТИЕТО НА УЧЕНИЦИТЕ ЧРЕЗ ВКЛЮЧВАНЕТО ИМ ДЕМОКРАТИЧНИ ПРАКТИКИ

- ✓ Участие в Ученически съвет като форми на ученическо самоуправление;
- ✓ Организиране на доброволчески дейности във и извън училище;
- ✓ Провеждане на благотворителни акции за събиране на дрехи и парични средства за деца в неравностойно социално положение;
- ✓ Организиране и участие в Благотворителни базари;
- ✓ Съдействие за подпомагане на благородни инициативи - Акция за събиране на пластмасови капачки;
- ✓ Организиране на училищни празници, кампании и събития съобразно календара на световните,

ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ "НЕОФИТ РИЛСКИ" С. ДЕРМАНЦИ ОБЩ.

ЛУКОВИТ, ОБА. ЛОВЕЧ Email: detmanci06@mail.bg

международните, европейските, националните, общинските, местните, професионалните и културните дати и празници;

✓ Участие в инициативи, подкрепящи правата на човека:

02. 04. - Международен ден на Детската книга

01. 06. - Международен Ден на детето

3. УЧАСТИЕ В ИНИЦИАТИВИ ПОДКРЕПЯЩИ ЗДРАВЕТО:

✓ Третата неделя на месец ноември – Ден за възпоминание на жертвите на ПТП;

✓ месец декември – Световен ден за борба срещу СПИН;

✓ 22 април – Ден на Земята;

✓ 17 май – Национален ден на спорта;

✓ 31 май – Световен Ден без тютюнопушене.

4. ИНИЦИАТИВИ, ПОДКРЕПЯЩИ ТОЛЕРАНТНОСТТА:

✓ 26 септември – Денят на езиките;

✓ 16 ноември – Международен Ден на толерантността

✓ 23 февруари – Световен ден за борба с тормоза в училище – мероприятия свързани с деня на розовата фланелка.

VI. ДЕЙНОСТИ

1. В ЧАС НА КЛАСА - ЧРЕЗ ЗАНИМАНИЯ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ ПО ТЕМАТИЧНИ ОБЛАСТИ:

✓ патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие;

ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ "НЕОФИТ РИАСКИ" С. ДЕРМАНЦИ ОБЩ.

ЛУКОВИТ, ОБА. ЛОВЕЧ Email: detmanci06@mail.bg

- ✓ толерантността и интеркултурния диалог;
- ✓ финансова и правна грамотност, вкл. и „Моего първо работно място“;
- ✓ военно обучение и защита на родината;
- ✓ безопасност на движението по пътищата;
- ✓ защита на населението при бедствия и аварии и оказване на първа помощ;
- ✓ превенция на насилието, справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти;
- ✓ превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха;
- ✓ превенция и противодействие на корупцията;
- ✓ кариерно ориентиране;
- ✓ електронно управление и медийна грамотност.

	КЛАС									
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Толерантност и интеркултурен диалог	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1
Финансова и правна грамотност, вкл. и „Моего първо работно място“								2	2	2
Военно обучение и защита на родината									5	5
Безопасност и движение по пътищата	9	6	6	6	5	5	5	4	4	4
Защитата на населението при бедствия и аварии и катастрофи, оказване на първа помощ	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5
Превенция на насилието, справяне с гнева и с агресията; мирно решаване на конфликти	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2

ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ "НЕОФИТ РИЛСКИ" С. ДЕРМАНЦИ ОБЩ.

ЛУКОВИТ, ОБА. ЛОВЕЧ Email: detmancio6@mail.bg

Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха, киберзащита	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2
Карьерно ориентиране				1			1			1
Превенция и противодействие на корупцията					1	1	1	1	2	2
Електронно управление и медийна грамотност				1	1	1	1	1	1	1
ОБЩО	20	17	17	19	22	22	23	22	28	29

2. УЧЕНИЧЕСКО САМОУПРАВЛЕНИЕ

- ✓ Утвърждаване дейността на ученически съвет като форма на демократичното училищно самоуправление;
- ✓ В състава на ученически съвет влизат председателите на паралелките от I до X клас;
- ✓ Ученическият съвет има тричленно ръководство, което се избира с гласуване за всяка учебна година;
- ✓ Редовни заседания на УС се провеждат веднъж в месеца и/ или при нужда;
- ✓ Ученическият съвет разработва годишен план съобразен с годишния план на училището.

3. ДЕЙНОСТИ ПО ИНТЕРЕСИ

- ✓ През настоящата 2022 - 2023 година са сформирани 5 групи за дейности по интереси от различни тематични области.

4. СФОРМИРАНЕ НА ГРУПИ ПО ОБУЧИТЕЛНИ ЗАТРУДНЕНИЯ

5. ИНТЕГРИРАНО ПО УЧЕБНИ ПРЕДМЕТИ

- ✓ Повишаване на качеството на образованието чрез използване на различни образователни иновации.
- ✓ Поставяне на ученика в центъра на цялостната педагогическа дейност, в отговорна активна позиция при овладяване на знанията, формиране на различни компетенции и развитие на умения за учене през целия живот.

**ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ "НЕОФИТ РИЛСКИ" С. ДЕРМАНЦИ ОБЩ.
ЛУКОВИТ, ОБА. ЛОВЕЧ Email: detmanci06@mail.bg**

- ✓ Създаване на условия за делова и хуманна атмосфера на откритост и гласност, на взаимно доверие при постигане на успехи и неуспехи, трудности и проблеми.

**VII. ПРИМЕРНИ ТЕМИ ЗА ЧАСА НА КЛАСА ПО ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И
ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ОТДЕЛНИТЕ ЕТАПИ**

ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ	ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ
Здравето като ценност и качество на живота	Медиите и глобалната мрежа в обществения живот
Изкуството да сме здрави	Самовъзпитание на волята "Изгради се сам"
Режим на хранене	Задачите и отговорността на семейството, училището и обществеността за формиране на култура на поведението на младото поколение
Здравословна храна	Опознайте себе си
И кафето, и чаят могат да бъдат вредни	Съветвайте се с добри приятели
Хранителни разстройства - анорексия, булимия, преяждане	Опасностите, които ни дебнат днес
Храната- приятел или враг	Правете това, което позволяват възможностите ви
Наркотиците-илюзия, страдание, престъпност	Не бъдете егоисти
Промени в моето тяло	Научете се да се владеете
Интимност и интимни отношения	Правете това, което позволяват възможностите ви
Болести, предавани по полов път	Етническа, религиозна и езикова принадлежност
ХИВ и СПИН-както да правя?	Пристрастяване към хазартни игри, интернет
Методи на контрацепция	Не на агресията и насилието
Не на тютюнопушенето	Бедствия, аварии инциденти
Вредата от алкохола	Не бъдете егоисти
Психично здраве	Научете се да се владеете
Личната хигиена	Свободното време и хоби
Пубертет – как да подготвим децата?	Борете се против скуката, мързела, безделието

**ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ "НЕОФИТ РИЛСКИ" С. ДЕРМАНЦИ ОБЩ.
ЛУКОВИТ, ОБА. ЛОВЕЧ Email: dermanci06@mail.bg**

Физиологични промени	Стремете се да прощавате
Хигиена на половата система Психично здраве	Облечайте се с вкус
Хомосексуализъм и сексуално поведение	Методи на сектите и травми нанесени от тях
Спортувайте преди всичко за здраве	Как да разпознаем сектата
ЕКОЛОГИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ	ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ
Човешкото всекидневие - източници на замърсяване	Културни идентичности
Видове отпадъци-битови, производствени, строителни и др.	Културна осъзнатост
Видове замърсявания на околната среда - последици	Толерантност
Правила за съхранение и работа с опасни вещества и смеси	Културни различия
Водата - природен ресурс	Интеркултурни отношения
Водата –основен фактор за живот	Конфликти в мултикултурна среда
Биологично разнообразие - намаляване и изчезване на определени видове	Да приемем различия до нас, защото и ние сме различни от него
Биологично разнообразие - браконьерство	Аз и другите
Категории защитени територии	Светът на младите
Общество и околна среда	Проблеми с приятелите
Енергия и климат	Общуване с връстниците
Енергоспестяващи източници	Моята личност и мойт свят
Екологични проблеми – природни бедствия	Сътрудничество между различните култури
Разделно събиране на отпадъци .Рециклиране	

ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ “НЕОФИТ РИЛСКИ” С. ДЕРМАНЦИ ОБЩ.
АУКОВИТ, ОБА. ЛОВЕЧ Email: detmanci06@mail.bg

VIII. ПРИМЕРНИ ТЕМИ ПО ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБАЗОВАНИЕ ЗА ЧАСОВЕТЕ, КОИТО НЕ СЕ ВОДЯТ ОТ УЧИТЕЛИ СПЕЦИАЛИСТИ, ПО ВРЕМЕ НА ЗАМЕСТВАНЕ НА ОТСЪСТВАЩ УЧИТЕЛ.

Номер	Начален етап	Номер	Програмназиален и първи гимназиален етап
1	Аз и моят свят: - Формиране на представи за собственото „Аз“; - Какво мога да правя най-добре? - Моите права, задължения и отговорности въкъщи и в училище.	1	Десетте най-деструктивни начина на поведение
2	Семейство и род: - Мама, татко, баба, дядо и аз; - Моят роден край; - Природни и исторически забележителности в родния край	2	Причини за агресия
3	Моего училище: - Умеем ли да общуваме? - Как избирам своите приятели и на кого искам да приличам? - Колко всички си приличаме и колко сме различни?	3	Стратегии за справяне с агресията в училище
4	Аз съм гражданин на моята държава: - Символите на моята родина; - София – столицата на Р България; - София – „Расте, но не старее“	4	Добри обноски
5	Славното минало на моя народ: - Исторически забележителности - Великите български владетели - Великите български революционери	5	Какво е стрес и как ни се отразява?
6	Бележити българи от миналото и от нашето време: - Революционери и просветители - Учени и известни творци	6	Расизъм и дискриминация

ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ "НЕОФИТ РИЛСКИ" С. ДЕРМАНЦИ ОБЩ.
ЛУКОВИТ, ОБЛ. ЛОВЕЧ Email: dermanci06@mail.bg

	- Спортисти		
7	Празници: - Международни празници - Национални празници - Местни празници - Народни празници и обичаи	7	Безопасно интернет пространство
8	България – балканска и европейска държава – територия, граници и съсед. Европа и светът	8	Какво е тормоз?
9	Аз и светът на възрастните: - Какъв ще стана, когато порасна? - Професиите на моите родители - Семейен бюджет – как планираме разходите?	9	Тормоз и роли
10	Безопасност в училище и на улицата: - Спазване на правилата в училище - Спазване на правилата за безопасност на движението - Безопасен маршрут от училище до дома	10	Религиите по света
11		11	Правото да бъдеш себе си
12		12	Превенция на тютюнопушенето
13		13	Наркотиците. Колко опасни са всъщност?
14		14	Здравословно хранене
15		15	Опасни диети
16		16	Нарушения на хранителни режим – Анорексия
17		17	Нарушения на хранителни режим – Булемия
18		18	Движението лекува тревогите
19		19	Защита от вирусни и грипни заболявания
20		20	Трафикът на хора – съвременната форма на робство
21		21	Обществена сигурност
22		22	Гражданин, Република, Общество

**ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ "НЕОФИТ РИЛСКИ" С. ДЕРМАНЦИ ОБЩ.
ЛУКОВИТ, ОБА. ЛОВЕЧ Email: dermanci06@mail.bg**

23	23	Основни демократични ценности
24	24	Научи се да даряваш
25	25	34-ри интереси и не съвсем безполезни факта за света около нас

IX. МАТЕРИАЛИ

- ДА ПОГОВОРИМ ЗА АЛКОХОЛ Книга на учителя за работа с 12-16-годишни младежи
- ДЕМОКРАЦИЯ ЗА ДЕЦА:

<https://www.youtube.com/watch?v=syEcl3umBw&list=PLQ67g0QcUVMVrBvZnlPslu5UR8ZQwEhPx>

<https://www.youtube.com/watch?v=BkPR7Kbrp598&list=PLQ67g0QcUVMVrBvZnlPslu5UR8ZQwEhPx&index=2>

<https://www.youtube.com/watch?v=gpk6n9clQd4&list=PLQ67g0QcUVMVrBvZnlPslu5UR8ZQwEhPx&index=3>

<https://www.youtube.com/watch?v=k5bTc5QWmVA&list=PLQ67g0QcUVMVrBvZnlPslu5UR8ZQwEhPx&index=4>

- Книга за деца и младежи "Никой няма да те нарани" за целите на превенцията на агресията и насилието
- Информация относно ЕС за деца, младежи и учители

europa.eu/kids-corner

- Насърчаване на гражданската компетентност на учениците – Наръчник за учители

**ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ “НЕОФИТ РИЛСКИ” С. ДЕРМАНЦИ ОБЩ.
ЛУКОВИТ, ОБА. ЛОВЕЧ Email: dermanci06@mail.bg**

<https://sofrony.net/biblioteka/Narxchnik.pdf>

- Екопомарадо

https://haskovo.riovv.com/files/PR%202018/Екопомарадо_bg.pdf